

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

IV. Dux Saxoniae & Hassiae Landgravius Henricum Ducem Brunsvicensis
bello persequuntur. Archiepiscopus Coloniensis ad nouationem spectat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

cilium illi flagitarint, Lutherus in eo libello quem contra Henricum Ducem Brunsvicensem, Catholicae religionis tenacissimum Principem, hoc tempore scripsit, non dissimulat, inquit: *Concilium a se postulari, non ut doctrina sua reformetur, sed ut publice audiat, & aboleatur Papatus.*

IV. Non multo post nimirum Anno 1543. estate inimicitiarum inter Catholicos & Protestantes, quae sub cineribus haecenus quodammodo latuerant, scintilla in apertum incendium erupit. Ac primum Saxoniae Dux & Landgravius Henricum Ducem Brunsvicensem omni ipsius ditione expulerunt. (n) Circa idem fere tempus Hermannus Archiepiscopus & Elector Colonienfis, cuius est inter Germanos Principes magna potentia & auctoritas. Ecclesiae rebellare conatus fuit, vocatis ad se Bucero & alijs Lutheranis theologis, & docendi muneri admotis (o). His Archiepiscopi conatibus ciuitas Colonienfis &c. Ecclesiastici fortiter sese opposuerunt; quumque admonitionibus nihil proficerent, contra Archiepiscopitemeritatem & furorem Pontificis ac Caesaris opem implorant. Ab utroque citatus Hermannus, quam aliquantulum fluctuaret, à Protestantibus ut in instituto persisteret, inductus fuit, promissis contra eos, qui ipsum oppugnaturi essent, auxilijs. Fuit vero Archiepiscopus hic homo admodum rudis, adeoque omnis fere doctrinae imperitus: uti è Caesaris, ad Landgravium pro ipso intercedentem, responsione patet. Mutationis huius praecipua causa Bucero fuisse creditur, cui vni ille plus fere quam toti Ecclesiae tribuebat. Quasi vero vniushominis doctrina aut scientia vniuersalis Ecclesiae (quae thronus est cui Spiritus S. insidet, tribunal in quo sententiam fert, & suggestus è quo docet) consensui praeferi debeat. Digna est Christiano Principe Imperatoris Mariani vox, sub finem Concilij Chalcedonenfis dicentis: *Impium esse qui post latam ab Ecclesia & tanto Episcoporum numero sententiam, singularem aliquam opinionem animo retineat.*

Sleidanus culpam quamvis verecunde in Gropperum reiecit, qui Archiepiscopo, apud quem, ob eximiam eruditionem, qua Cardinalitiam purpuram postea adeptus est, in magna erat auctoritate, Bucero commendarat (p). Sed Gropperus in publico aedito scripto calumniam hanc à se amolitus est: in quo fatetur, se cum Bucero quidem aliquando tamquam cum viro litterato, egisse: & ab eo missam sibi Confessionem à Catholica religio-

ne nihil aut parum discrepantem; ut ita in Archiepiscopi gratiam se se insinuat. Narrat Rouerus, Gropperum à Bucero aliquando rogatum ut mutationi quam tum instituebat, assentiretur, ex zelo vere Christiano respondisse, *Malle se, si fieri posset, mille subire mortes quam iam iustam causam prodere.* Hinc Beza (q) Hermannum ab uno familiarium non aliter, quam Christum à Iuda proditum exclamat: *ad deum, ipsum proditorem dignam factu suis mercedem accepisse. Cardinalitij galeri sunt strangulatum.* Nec profa tantum, sed Gallicis rythmis idem argumentum lusit Beza, quos sic utcumque Latinos reddidimus.

*At parte ex alia Gropperus imagine falsa
Decepto insultat domino: dum perfidus auctlor
Consilij, in medio subsistit, fune ligatus
Pupurei pilei, qui infelici interclusit
Vocis iter. Nec sic tamen ardua coeptra relinquent,
Hermannus, solo perstabat numine fretus,
Diuini exemplum memorabile valde fauoris
Diuina ut fuerat Gropperus perfidus ira.*

Ex quibus verbis fatuus quidam persuadere mihi voluit, Gropperum sibi ipsi violentas manus attulisse: quum Beza id tantum dicere velit, Groppero Cardinalitiae dignitatis, in cuius spem erectus fuerat, cupiditatem obstitisse quo minus pro Lutherana religione sententiam libere diceret. Vir hic doctissimus, honorum & vitae satur, Deo animam reddidit Anno MDLIX. ad pedes Adriani VI. Pontificis Romae sepultus: inter alia ab historicis superioris temporis lumen & ornamentum Colonienfis Ecclesiae appellatus. Bucero quidem Archiepiscopus initio ad se vocatur, non ut in religione ab ipso aliquid disceret, sed ut paulatim eum ad suas partes traduceret: interim parum cōsiderans, quemadmodum, si quis nate imperitus alteri à fluctibus abrepto succurre velit, plerumque fit, ut ambo submergantur; sic periculum esse ne ab eo quem ad Ecclesiam trahere cupiebat, ab eodem abstrahatur. Metiri atque expendere suas vires debebat Hermannus, ut qui sciret, non ob eruditionem, sed familiae splendorem, ad summam hanc dignitatem se peruenisse.

n Vlenberg. Vir. Luth. cap. 31 num. 1. o Mes-
houius de Depositione Herman. Colon. Agrippini-
p Sleid. mendacia Vide apud Rouerum lib. 3. Rer. memo-
rab, q. In iconibus.

nisse. Triennium feretenuit hæc controuersia; post quod Hermanno abdicato, Adolphus Comes Schauenburgius, quem ille superioribus annis coadiutorem sibi delegerat, fuit iussus; cuius mandatu statim per totam regionem quicquid Bucerus instituerat fuit abolicum, & qui antea eiectioni fuerant, in dignitates & officia sua restituti. Hoc modo hæresis e Colonienſi Archiepiscopatu, ubi iam aliquo modo sedem sibi fixerat, rursus exterminata est, miser vero Hermannus in exiguum Vvedenſis Comitatus oppidulum migrare, & errorem ibi suum deplorare coactus, Anno MD LII. extremum diem conclusit.

V. Non multo post videlicet Anno 1544. Imperator in pace Germaniæ procuranda omnem mouens lapidem, alium conuentum Spiram indixit, 15. Iunij in sequentem Decembrem. (r) quò Ferdinandus frater quem suo loco præsidere iussit, cum plerisque Principibus venit. In eo vix quidquam in commune consultatum fuit. tempore muris querelis & accusationibus transacto. Protestantes à Catholicis in simulabantur quod cum Turcis colluderent; Catholicis ab illis, quod libertati ipsorum insidiantur. Ibi quoque de Henrici Brunsvicensis cum Saxone & Landgrauio controversia actum fuit, sed res omnis ad Cæsaris iudicium reiecta. Verum is moræ impatiens, & recuperandæ ditionis suæ cupidus, Galliæ regis instructus auxiliis, exercitum conduxit, & suam in provinciam ingressus, captis aliquot arcibus & oppidis, tandem ipse in hostium manus incidit. Lutherus accepto eius rei nuncio, non vehementer modo lætatus, sed & Landgrauium & socios hortatus est, vt vulpem (sic ille Principem nominabat, quem cane peius & angue oderat) diligenter asseruent. (s) Quin etiam librum eade re scriptum ad Saxonem & Landgrauium misit, in quo ex musca elephantum faciens, victoriam hanc mirifice deprædicat. Inter alia etiam ait, *qui arma non arripit quando possit. Dei beneficio vti nolle, ac se ipsum frustrari, immo Deum tentare: nec mirum esse si ipse postea ceruicis præbere ictumque excipere cogatur.* Eodem libello multum se dolere dicit, quod pro Duce & filio non Gallia & Anglia reges captiuos habeant. Equidem hoc spectaculo, inquit, nihil mihi posset accidere iucundius. Interim vero hunc vobis elabi ne patiamini. Idem nihil aliud sit quam Deum tentare. Equidem his ei verbis pœnitentiæ quaedam formulam præscribendam cenſeo, vt dicat: *Mi Deus, tot tantaque ego commisi flagitia; & tu tam leni pœna*

me castigas: quam ad extremum vsque vita mea libenter perferam, abdicato omni dominio quod habui, quo indignum me, eoque iuste spoliatum fateor. Iustus es, Domine. & iuste quidem, valde tamen leniter, me puniisti. Sic Principis illius infelicitati illudebat Lutherus, quem nullam ob rem oderat quam quod summo studio & zelo Catholicam religionem propugnaret.

Prophetæ dein personam induens, ait? *Si hunc dimiseritis, Papista qui pro salute ipsius vota faciunt, statim dicent, Deum à suis stare partibus, vt à quo preces ipsorum sint exaudita. Sed preces ipsorum & vota non magis nobis timenda sunt, quam Elia Baaliticorum Sacerdotum clamores. Tam preces Papistarum quam Deus ipsorum à nobis rideri debent. Sed quorsum arripior? quam Camerinam moueo? Pudet plura eiusdem, execrabilis impudentiæ plena verba hoc loco adscribere quæ ille in Catholicum hunc Principem euomit: qui tamen hoc à Deo beneficij consequutus fuit, vt hostes suos à quibus captus fuerat, postea ad Cælaris pedes prostratos & supplices viderit, vt suo loco dicitur. Interea vero Saxo & Landgrauius, prophetæ sui Consilium sequuti, Henricum Ducem omnibus repudiatis, quas pro libertate sua offerebat conditionibus, vsque ad suam ipsorum captiuitatem, captiuum tenuerunt.*

Ad conuentum Spirensis Hungariæ ordines legatos miserant, qui regni calamitates & pericula exponerent, & matura auxilia postularent, quod & illi sedulo fecerunt, ostiatim velut circum euntes, & singulos principes viritim presentantes; interim non sine Lutheri & Lutherani schismatis execratione, quod tantas turbas in Germania & tota fere Europa dedisset. Eis à Catholicis benigne & liberaliter responsum fuit, & auxiliorum spes facta, vti & à Protestantibus, non tamen sine vſitata ipsis protestatione. Religionis disceptationem Imperator vsque ad proximum Concilium, quod omnes vna voce flagitabant, differre, & interea pacem omnes inter se colere iussit. At Lutherus eos qui Concilium peterent, aperre irridebat, tamquam inconsiderato abreptos zelo, & quid peterent nescientes. Concilia, aiebat, *Sathana esse comitia & Antichristi conuentus.* Librum etiam edidit lingua populari scriptum, cui more suo

1 Vlenberg. Vit. Luth. cap. 33: n. 1. [Sleidam. lib. 16.